

Παναγιώτατε καί Θειώτατε Αρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης καί Οικουμενικέ Πατριάρχα, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητέ καί περιπόθητε ἀδελφέ καί συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Ταπεινότητος, Κύριε Βαρθολομαῖε, τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμενοι, ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Μετά πολλοῦ ἐνδιαφέροντος ἀναμείναντες τὴν ἀπάντησιν τῆς Ὑμετέρας Σεπτῆς Κορυφῆς, πρὸς ὑπέρβασιν τοῦ προβληματισμοῦ τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας, ὡς πρὸς τὸν Προκαθήμενον τῆς νέας Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας, ἐλάβομεν τὸ ἀπὸ 20^{ης} Φεβρουαρίου 2019 Γράμμα Αὐτῆς καὶ διεξοδικῶς ἐμελετήσαμεν ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Συνόδου (7 Μαρτίου ἐ. ἔ.) τὰ ἐν αὐτῷ διαλαμβανόμενα, ἐπὶ τῶν ὁποίων λόγῳ τῆς κρισιμότητος τοῦ θέματος, ὀφείλομεν νὰ δώσωμεν, μετ' εἰλικρινοῦς πάντοτε σεβασμοῦ, ὠρισμένας ἐξηγήσεις καὶ διασαφήσεις.

1. Εἰς τὸ ἡμέτερον Γράμμα τῆς 14^{ης} Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. οὐδεμία ὑπῆρξεν ἀμφισβήτησις περὶ τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ ἀπονέμη Αὐτοκεφαλίαν, ὡσάκις αἱ συνθήκαι τὸ ἐπιβάλλουν. Διερωτήθημεν κυρίως περὶ τῆς διαδικασίας καὶ ἰδιαιτέρως περὶ ἑνὸς θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ζητήματος. Τὰ γραφόμενα εἰς τὰς πρώτας σελίδας τοῦ Ὑμετέρου ἀπαντητικοῦ Γράμματος προφανῶς δέν ἀφοροῦν εἰς τὴν διατυπωθεῖσαν ἡμετέραν ἀπορίαν. Διὰ τοῦτο οὐδόλως θὰ ἀναφερθῶμεν ὧδε εἰς αὐτά. Περιορίσθημεν, ἀπλῶς, ἄνευ οἰουδήποτε ἐπηρεασμοῦ ὑπὸ ἐπιχειρηματολογίας ἄλλων Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, νὰ ἐπισημάνωμεν τρία μόνον θέματα ἅμεσον σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἀγιοπνευματικὴν παραδόσιν καὶ συνείδησιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας: α) τὴν Θεῖαν Εὐχαριστίαν, β) τὴν Ἀποστολικὴν Διαδοχὴν καὶ γ) τὴν Συνοδικότητα.

Ἡ ἀνησυχία ἡμῶν ἐπεκεντρώθη ὅλως ἰδιαιτέρως εἰς τὸ καίριον θέμα τῆς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων, τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Διὸ ὑπεγραμμίσθη προπαντός ὁ δόλιος ρόλος τοῦ αὐτοκαλουμένου «Ἐπιτίμου Πατριάρχου Κιέβου καὶ πάσης Ρώσ-Οὐκρανίας» κ. Φιλαρέτου καὶ διευτώθησαν θεολογικαὶ ἐπιφυλάξεις, ὡς πρὸς τὴν ἀγιοπνευματικὴν

ἐγκυρότητα τῶν ὑπ' αὐτοῦ τελεσθεισῶν χειροτονιῶν, δοθέντος ὅτι ἡ θεία Χάρις δέν ἐπενεργεῖ, ὅταν ὁ τελετουργός εἶναι καθηρημένος, ἀφωρισμένος καί ἀναθεματισμένος· καί ὅτι ὁ κανονικῶς χειροτονῶν Ἐπίσκοπος δέν ἐνεργεῖ ἐξ ἰδίας δυνάμεως, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος τῆς Ἐκκλησίας, μοναδικοῦ φορέως τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Διερωτώμεθα κατά πόσον ἡ ἐπαναφορά τοῦ κ. Φιλαρέτου εἰς τήν κανονικήν τάξιν καθιστᾷ αὐτομάτως ἐγκύρους τὰς τελεσθείσας ὑπ' αὐτοῦ χειροτονίας.

2. Ἡ συσχέτισις καί ἀναλογία τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος πρός τό Μελιτιανόν Σχίσμα τοῦ 4^{ου} αἰῶνος, περί τοῦ ὁποίου γίνεται ἐκτενῆς ἀναφορά ἐν τῷ Ὑμέτερω Γράμματι, δέν ἔλυσεν τὰς ἀπορίας ἡμῶν. Ἀντιθέτως ἡ προσεκτικὴ μελέτη αὐτοῦ ὀδηγεῖ εἰς διαφορετικά συμπεράσματα: Συμφώνως πρός τήν Πραγματείαν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀγκιάλου καί μετέπειτα Σμύρνης κυροῦ Βασιλείου, τήν ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν ἐσωκλείστως, εἰς τό παράρτημα «Περί τοῦ Σχίσματος τῶν Μελιτιανῶν πλατύτερον» καταγράφονται τά ἐξῆς: «Ἡ διόρθωσις ἐγένετο διά παραδοχῆς τοῦ μὲν Μελιτίου μόνον ἐν τῇ ἐπισκοπικῇ τιμῇ ἄνευ τοῦ λειτουργεῖν, τῶν δέ ὑπ' αὐτοῦ, καίπερ καθηρημένου, χειροτονηθέντων ἐπισκόπων τε καί πρεσβυτέρων καί διακόνων μετὰ τῆς αὐτῆς συνθήκης καί κατά τόν αὐτόν τρόπον, ὅπως διά τοῦ ὀγδόου κανόνος διετάξετο περί παραδοχῆς τῶν Καθαρῶν εἴτε Νοβατιανῶν, **τούτέστιν δι' ἀπλῆς χειροθεσίας μετ' εὐχῆς βεβαιωθέντων ἐκάστων** ἐν τοῖς οἰκειοῖς ἱερατικοῖς βαθμοῖς». Ἡ τελευταία ἐπεξηγηματικὴ φράσις παρελήφθη εἰς τό Ὑμέτερον Γράμμα.

Πράγματι, σχετικῶς πρός τήν διαδικασίαν τῆς διορθώσεως τοῦ Σχίσματος ὁ Μ. Ἀθανάσιος διευκρίνισεν: «ἔδοξεν... τοὺς δέ ὑπ' αὐτοῦ κατασταθέντας **μυστικωτέρα χειροτονία βεβαιωθέντας** κοινωνηθῆναι ἐπὶ τούτοις, ἐφ' ὧτε ἔχειν μὲν αὐτοὺς τήν τιμὴν καὶ λειτουργεῖν, δευτέρους δέ εἶναι ἐξάπαντος πάντων τῶν ἐν ἐκάστη παροικίᾳ».¹ Ὁ Μητροπολίτης Βασιλείου ἐπέλεξεν τήν ἐκδοχὴν, ὅπως προανεφέρθη, ὅτι ἔγιναν ἀποδεκτοὶ εἰς κοινωνίαν δι' ἀπλῆς χειροθεσίας μετ' εὐχῆς. Ἐπ' αὐτοῦ ὁ ἐμβριθῆς ἱστορικός ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρυσόστομος Παπαδόπουλος συνοψίζει: «Ἡ Σύνοδος ἐπελήφθη καί τοῦ ζητήματος τοῦ Μελιτίου Λυκοπόλεως (Καν. 4). Εἰς τόν Μελίτιον ἐπετρέπη νά μένη ἐν Λυκοπόλει

¹ Athanasius Theol., *De decretis Nicaenae synodi* Chapter 36, section 7, line 2 TLG

καί νά ἔχη τήν τιμήν τοῦ Ἐπισκόπου, ἄνευ τοῦ δικαιώματος τοῦ διοικεῖν τήν Ἐπισκοπήν Λυκοπόλεως καί τοῦ χειροτονεῖν. Ὁ Ἀλεξανδρείας Ἀλέξανδρος ἀπήτησε παρ' αὐτοῦ (τοῦ Μελιτίου) βρεβίον (κατάλογον) τῶν ὑπ' αὐτοῦ χειροτονηθέντων Ἐπισκόπων ἀνερχομένων εἰς 29. Τούτους δέ ἡ Σύνοδος φιλανθρωπευομένη ἀνεγνώρισεν ἐν τῷ ἀξιώματι αὐτῶν διά νέας ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, «μυστικωτέρα χειροτονία βεβαιωθέντας», ὑπό τόν ὄρον ὅπως διατελῶσι δεύτεροι μετά τούς κανονικούς Ἐπισκόπους, ὑπόκεινται τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ἀλεξανδρείας, **μή μετέχωσι δέ τῆς ἐκλογῆς Ἐπισκόπων**. Ἡδύνατο δέ οὗτοι νά ἐκλέγωνται εἰς κενουμένας θέσεις Ἐπισκόπων. Μόνος ὁ Μελίτιος δέν ἠδύνατο νά ἐκλεγῆ».²

Συνεπῶς, ἡ διόρθωσις τοῦ Σχίσματος τῶν Μελιτιανῶν καί ἡ κατ' οἰκονομίαν ἔνταξις τῶν ἀκύρως ὑπό τοῦ Μελιτίου χειροτονηθέντων περιελάμβανεν τὰς ἐξῆς φάσεις: α) μετάνοιαν, β) ἐπίθεσιν χειρός ὑπό κανονικοῦ Ἐπισκόπου – τοῦ ἐλαχίστου ἀναγκαίου διά τήν ἐπισφράγισιν τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς, γ) εὐχήν καί δ) τελικῶς τήν εἰρήνευσιν. Πρόκειται περί ἀρχῆς ἰσχυροῦσης δι' ἀπάσας τὰς περιπτώσεις ἐπανεντάξεως σχισματικῶν εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καί καθορίζουσιν ἐνδιαφέρουσιν διεξόδον εἰς τό ὑφιστάμενον πρόβλημα.

Μολοντί ἡ περίπτωσις τοῦ κ. Φιλάρτου ὁμοιάζει ἐκπληκτικῶς πρός τήν ἀντίστοιχον τοῦ Μελιτίου, ἐπιστρέψαντος μόνον «ἐν ψιλῇ ἐπισκοπικῇ τιμῇ»,³ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἢ αὐθεντίας, ἡ ἐπιδεικνυομένη πρός αὐτόν ἀνοχή παραμένει ἀνεξήγητος. Ὁ κ. Φιλάρτος ἐπανεντάχθη ἐν τῇ κανονικῇ Ἐκκλησίᾳ (ἄγνωστον ἐάν ὑπέβαλε αἴτησιν μετανοίας) καί αἱ προηγηθεῖσαι ἀνυπόστατοι ἐκκλησιαστικάί πράξεις αὐτοῦ ἐπεκυρώθησαν συλλήβδην διά συνοδικῆς μόνον πράξεως. Οὗτος ἐπανειλημμένως δημοσίως καυχᾶται ὅτι «ἦτο, εἶναι καί θά εἶναι ὁ Πατριάρχης Κιέβου καί πάσης Ρώσ-Οὐκρανίας», ἐξακολουθεῖ νά φέρῃ τό ἰδιάζον ρωσικόν πατριαρχικόν ἐπανωκαλύμμαυχον συμπεριφερόμενος ὡς Πατριάρχης. Παρέμεινεν ὁ κύριος ρυθμιστής εἰς τήν κληθεῖσαν Ἐνωτικὴν Σύνοδον, τήν ἐκλέξασαν τόν ὑπ' αὐτοῦ ἀκύρως «χειροτονηθέντα» κ.

² Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος, *Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας (62-1934)*, Ἐκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 179-180.

³ «Μένειν ἐν τῇ ἑαυτοῦ πόλει καί μηδεμίαν ἐξουσίαν ἔχειν μήτε προχειρίζεσθαι μήτε χειροθετεῖν μήτε ἐν χώρᾳ μήτε ἐν πόλει ... ἐπὶ δὲ τοῦ Μελιτίου προσώπου οὐκέτι τὰ αὐτὰ ἔδοξε διά τὴν ἀνέκαθεν αὐτοῦ ἀταξίαν καί διὰ τὸ πρόχειρον καί προπετὲς τῆς γνώμης, ἵνα μηδεμία ἐξουσία ἢ αὐθεντία αὐτῷ δοθῆ ἀνθρώπῳ δυναμένῳ πάλιν τὰς αὐτὰς ἀταξίας ποιῆσαι». Athanasius Theol., Ἔνθ. ἄν.

Ἐπιφάνιον, εἶναι σήμερον μόνιμον μέλος τῆς Συνόδου καί διακηρύσσει ὅτι εἶναι ὁ Ποιμενάρχης ὅλων τῶν ἐνοριῶν τοῦ Κιέβου. Τά γεγονότα αὐτά προφανῶς δέν εἶναι ἄγνωστα οὔτε ἄνευ ἐκκλησιαστικῆς σημασίας.

Ἐν κατακλείδι, εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι τό Μελιτιανόν Σχίσμα δέν ἐθεραπεύθη δι' ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας, εἰς τήν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου ἀνήκεν ὁ Μελίτιος ὡς Ἐπίσκοπος Λυκοπόλεως Αἰγύπτου, ἀλλά δι' ἀποφάσεως τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

3. Ἡ περίπτωση ἐξάλλου τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἔχει πρὸς τήν ROCOR (Russian Orthodox Church Outside Russia). Αὕτη ἀναφέρεται εἰς ἀποκοπὴν τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς ἐκ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, τελοῦσης ὑπὸ Σοβιετικὴν ἐπιτήρησιν. Δέν ὑπῆρξαν ἀφορισμοί οὔτε ἀναθεματισμοί καί ἡ ἀποστολική διαδοχὴ δέν ἠμφισβητήθη. Ὅτε κατέρρευσεν τό ἀθεϊστικόν καθεστῶς, ἐπῆλθεν ἡ ἐπανένωσις. Εἶναι δέ ἀξιοσημεῖωτον ὅτι ἡ διόρθωσις τῆς διασπάσεως, συνετελέσθη δι' εἰδικῆς ἱεροτελεστίας καί εὐχῆς ἐπανεντάξεως ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Σωτῆρος.

Ὅσον διὰ τό Βουλγαρικόν Σχίσμα οὐδεμία σχέσις ἢ ἀναλογία ὑφίσταται πρὸς τό Οὐκρανικόν ζήτημα. Τό τελευταῖον ἀφορᾷ εἰς ἐσωτερικόν ρήγμα μιᾶς τοπικῆς ἐκκλησίας, ἐνῶ τό Βουλγαρικόν εἰς μίαν μακροχρόνιον ἀποχώρησιν ὀλοκλήρου λαοῦ ἀπὸ τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί ὀλόκληρον τήν Ὁρθοδοξίαν. Ἡ διόρθωσις του ἤρχισεν κατὰ τήν Πανορθόδοξον Ἐπιτροπὴν τήν συνελθοῦσαν διὰ τήν προετοιμασίαν τῆς Πανορθόδοξου Προσυνόδου ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου τοῦ Ἁγίου Ὅρους (Ἰούνιος 1930). Βασικός ὅρος, ὁ ὁποῖος ἐτέθη καί τελικῶς ἐτηρήθη, ἦτο ἡ αἴτησις συγγνώμης ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Τελικῶς δέ κατόπιν μακροχρονίων πολυπλόκων διαβουλεύσεων τό Σχίσμα ἐλύθη τό 1945, μέ ἀποτέλεσμα τήν εἰρήνευσιν τῆς Πανορθόδοξου Οἰκουμένης.

4. Ἀνεπιφυλάκτως συμμεριζόμεθα τήν μέριμναν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προκειμένου νά παρασχεθῇ μία δυνατότης εἰς τοὺς ἐν Οὐκρανία πιστούς, θύματα ἐσωτερικοῦ μακροχρονίου διχασμοῦ, νά ἐπανέλθουν εἰς τοὺς κόλπους τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Εἶναι ὅμως προφανές ὅτι ἡ ἐπιδιωχθεῖσα εἰρήνευσις δέν ἔχει ἐπιτευχθῆ, ἐφ' ὅσον ἐνενήντα Ἀρχιερεῖς καί ἄνω τῶν δώδεκα χιλιάδων ἐνοριῶν δέν εὐρίσκονται ἐν κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ

Πατριαρχείου. Συγχρόνως μάλιστα είναι όρατός ο κίνδυνος διασπάσεως της ανά την Οικουμένην Όρθοδόξου Έκκλησίας.

Ός πρός τόν ιδιότυπον έπιτιμητικόν τόνον του̃ συγκεκριμένου Γράμματος καί τούς ύπαινιγμούς περί επιδράσεως ήμῶν έξ άλλων Έκκλησιῶν, ύποχρεούμεθα νά ύπενθυμίσωμεν ὅτι τήν άδελφικήν ήμῶν άφοσίωσιν έχομεν έμπράκτως άποδείξει επί δεκαετίας, ὅλως δέ ιδιαιτέρως κατά τάς Συνάξεις τῶν Προκαθημένων καί εις τήν έν Κρήτη Άγιαν καί Μεγάλην Σύνοδον τῶν Όρθοδόξων Έκκλησιῶν, συντονιζόμενοι πρός τάς έκάστοτε πρωτοβουλίας τῆς Ύμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος. Κατά καιρούς δέ ήρθρώσαμεν εύθαρσῶς τάς άπόψεις ήμῶν, έστω καί συγκρουόμενοι μέ άγαπητούς άδελφούς άλλων Έκκλησιῶν. Τοῦτο πάντοτε χάριν τῆς συνοχῆς καί τῆς προσηκούσης μαρτυρίας τῆς Όρθοδοξίας. Πρόσφατον τεκμήριον άνεπηρέαστου γνώμης καί άνεξαρτήτου στάσεως αί άποσταλεῖσαι έπιστολαί πρός τόν Μακαριώτατον Πατριάρχην Μόσχας καί πάσης Ρωσίας κ. Κύριλλον (10 Όκτωβρίου καί 7 Νοεμβρίου 2018).

Τόν βαθύτατον σεβασμόν καί τήν πηγαίαν εύχαριστίαν πρός τόν Οικουμενικόν Θρόνον, διά τάς ένεργείας ύπέρ τῆς Όρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Έκκλησίας τῆς Άλβανίας, έκφράζομεν διαρκῶς έμπράκτως επί τρεῖς δεκαετίας. Πεποίθαμεν, ὅμως, ὅτι ή γνησία εύγνωμοσύνη δέν συνεπάγεται κατάργησιν τῆς κριτικῆς θεολογικῆς σκέψεως καί τῆς έκκλησιαστικῆς έμπειρίας ή άπεμπόλησιν τῆς έλευθερίας τῆς συνειδήσεως. Άντιθέτως σημαίνει ηῤξημένον χρέος νά διατυπώνωνται πάντοτε μετά σαφηνείας καί άγαπώσης παρηρησίας αί έκάστοτε έκτιμήσεις.

Ή ανταπόδοσις τῆς τιμῆς έγένητο δι' έργων. Άπεδέχθημεν μίαν άνυπολογίστων δυσκολιῶν άποστολήν εις Άλβανίαν, άφέντες δύο ιδιαιτέρως προσφιλεῖς τομεῖς διακονίας: τήν Άφρικῆν καί τήν θρησκευολογικήν έρευναν καί συγγραφῆν. Ή δέ έξόχως άπαιτητική καί άβεβαία άποστολή, ή άνατεθεισα εις ήμᾶς ύπό τῆς Μητρος Μεγάλης του̃ Χριστου̃ Έκκλησίας, πρός άνασυγκρότησιν έκ τῶν έρειπίων τῆς πλήρως διαλυθείσης Αὐτοκεφάλου Έκκλησίας τῆς Άλβανίας, συνετελέσθη, χάριτι Θεου̃, έν θυσιαστικῶ φρονήματι, έν στερήσεσιν, έν ασθενείας, έν κονδύνοις καί διωγμοῖς.

Ός πρός τό Ούκρανικόν ζήτημα, θά ήτο άσφαλεστέρα ή έπιλογή ψευδοῦς συνέσεως, ὡστε νά άποφύγωμεν τά αιχμηρά σχόλια, τάς προσωπικάς άνυποστάτους κατηγορίας άνευθύνων προσώπων. Όμως ήμεῖς πιστεύομεν ὅτι ὁ Πρωτος τῆς Όρθοδοξίας άγαπᾶ καί έχει ανάγκην

τήν ἄπλετον ἀλήθειαν, ἰδίᾳ εἰς περιπτώσεις κρισιμωτάτων Πανορθόδοξων προβλημάτων. Διὰ τοῦτο ἐπανήλθομεν ἐπισημαίνοντες τήν ἱστορικήν ἀκρίβειαν τῶν γεγονότων.

5. Ἡ ἀγωνία ἡμῶν, Παναγιώτατε, παραμένει ἢ διαφύλαξις τῆς Ὁρθόδοξου ἐνότητος, ἀποτελούσης ἀναντικατάστατον προϋπόθεσιν διὰ τήν ἀνά τόν κόσμον Ὁρθόδοξον μαρτυρίαν. Οἱ τριγμοί εἰς τάς Ἐπισκοπικάς Συνελεύσεις τῆς Διασπορᾶς καί εἰς τούς διαχριστιανικούς πολυμερεῖς καί διμερεῖς διαλόγους εἶναι ἤδη αἰσθητοί.

Σταθερά πεποιθήσις τῆς κατ' Ἀλβανίαν Ἐκκλησίας, ὅπως καί πολλῶν ἄλλων, εἶναι ὅτι κατὰ τήν παροῦσαν ἱστορικήν στιγμήν, πρὸς θεραπείαν τῶν ἐπωδύνων τραυμάτων καί δὴ τοῦ ἐπαπειλουμένου Σχίσματος, καθίσταται ἀναγκαία Πανορθόδοξός τις Διαβούλευσις, ἀποσκοποῦσα κατ' ἀρχάς εἰς τήν πνευματικήν στήριξιν ἀπάντων τῶν ἐν Οὐκρανίᾳ Ὁρθόδοξων πιστῶν καί προπαντός εἰς τήν διασφάλισιν τῆς Ὁρθόδοξου συνοχῆς. Καί προδήλως εἴμεθα ἔτοιμοι νά συμβάλλωμεν κατὰ δημιουργικόν τρόπον εἰς τήν δυσχερεστάτην κρίσιμον αὐτὴν προσπάθειαν.

Αἱ ὑφιστάμεναι διαφορετικαί ἀντιλήψεις δέν ἀντιμετωπίζονται διὰ τῆς παρατάσεως μονολόγων, δηλώσεων, ἀλληλογραφίας, διὰ τῆς ἀναμείξεως ἀνευθύνων προσώπων, παραπλανητικῶν σχολιασμῶν, ἀσυναρτήτων δημοσιευμάτων εἰς τὰ Μέσα Κοινωνικῆς Δικτυώσεως. Αἱ κρίσεις ὑπερβαίνονται, συμφώνως πρὸς τήν Ὁρθόδοξον Παράδοσιν, διὰ τῆς Συνοδικότητος, ἣτις σημαίνει συνέλευσιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ καί ἐν προσευχῇ διάσκεψιν τῶν ὑπευθύνων ἐκπροσώπων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Τότε, ἐπενεργούσης τῆς Χάριτος τοῦ Παναγίου Πνεύματος, ἡ Σύνοδος αὕτη δύναται φιλανθρωπευομένη νά ἀναζητήσῃ πρωτοτύπους λύσεις ἐπιεικειᾶς, συγγνώμης καί καταλλαγῆς καί νά λάβῃ τολμηράς ἀποφάσεις κοινῶς ἀποδεκτάς, ἀποσκοπούσας εἰς τήν εἰρήνευσιν, τήν ἐνότητα καί τήν πνευματικήν οἰκοδομήν τῶν ἀνά τήν Οἰκουμένην Ὁρθόδοξων πιστῶν. Καί τό προνόμιον τῆς συγκλήσεως Πανορθόδοξου Διαβουλευσεως ἀνήκει ἀδιαμφισβητήτως εἰς τόν Οἰκουμενικόν Πατριάρχην. Διὰ τῆς παρακλήσεως αὐτῆς περατοῦται ἡ ἀναφορά ἡμῶν ἐπὶ τῆς διαδικασίας τοῦ Οὐκρανικοῦ ζητήματος.

Πρὸς ἀποτροπὴν πάντως οἰασθήποτε παρανοήσεως, διευκρινίζομεν ὅτι, εἰς περίπτωσιν τραγικῆς καταλήξεως εἰς Σχίσμα (ὁ Θεός νά μὴ τό ἐπιτρέψῃ!), ἢ κατ' Ἀλβανίαν Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία θά

παραμένη σταθερῶς ἐν ἀληθευούσῃ ἀγάπῃ μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Διάγοντες τὴν κατανυκτικὴν περίοδον τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ὀλοψύχως δεόμεθα, ὅπως ὁ ἐν Τριάδι Θεός χαρίζηται ἀκλόνητον ὑγείαν καὶ ἀγιοπνευματικὴν δύναμιν εἰς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα, ἐπαναλαμβάνοντες τὴν προσφιλῆ εἰς Αὐτήν, καὶ εἰς ἡμᾶς, ἀποστολικὴν δοξαστικὴν βεβαιότητα: «Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργοῦμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἢ δόξα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ αἰῶνος τῶν αἰώνων· ἀμήν.» (Ἐφ. 3:20-21).

Ἐπί δέ τούτοις, ἀσπαζόμενοι Ὑμᾶς φιλήματι ἀγίῳ, διατελοῦμεν μετὰ πάσης τιμῆς καὶ ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν Χριστῷ, «δι' ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάντα» (Ἐβρ. 2:10).

Ἐν Τιράνοις, 21 Μαρτίου 2019

Τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος,

ἐξ ἀκρίτως ἐν κλειῶ ἀδελφοί

(Ὑπογραφή)

Ἀρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου καὶ πάσης Ἀλβανίας, πρόεδρος